

Esbjerg Kvindeforeningers Børneparkering

Af Helene Kjærsgaard

Vi kom til byen i 1948, min mand som lektor ved statsskolen, og jeg er således ingen »gammel« Esbjergenser, men et og andet står stærkt i hukommelsen. Børnene skulle meldes i skole. Esbjergs kommuneskoler var landskendte, ikke mindst fordi byen allerede i 1912 havde oprettet børnehaveklasserne, der blev så populære. Enkelte andre steder vovede man det på forsøgsbasis men opgav, da Folketinget ikke kunne blive enige om de nødvendige penge. Senere lykkedes det som bekendt. Esbjerg kunne selv, og Esbjerg turde. I 1962 mødte vi igen denne evne til at turde.

Esbjerg Kvindeforeningers Børneparkering så dagens lys

Dengang var Esbjerg landets børnerigeste by med en befolkning på 56.000 og deraf 10.000 skolebørn. Det siger sig selv, at der så også var mange mindre børn. Børnehavepladser var der mangel på. De udearbejdende mødre kom først, de hjemmearbejdende sukkede. I 1960 var der nogle timer en eftermiddag om ugen etableret børneparkering i et anneks til Vestre Skole i den indre by. Inger-Marie Jørgensen fortæller derom i sine erindringer. Det var et led i talrige aktiviteter for at skaffe husmødre en fridag med muligheder for f.eks. deltagelse i et kursus. Det var iværksat i samarbejde med Dansk Kvindesamfunds formand Agnethe Anderskov. Mødre passede børnene. Det fik - i hvert fald jeg - først kendskab til, da Esbjerg Kvindeforeninger kom ind i billedet.

Ideen var nemlig slået så godt an, og behovet i den grad vokset, at daværende skoledirektør N. P.

Andersen, der havde bevilget lokalet, mente at en organisation var nødvendig. Det måtte kvindeforeningerne kunne tage sig af. Uden N. P. Andersens varme interesse, også da det blev en succes, der bredte sig til andre bydele, havde det nok ikke været muligt.

En eftermiddag samledes formændene for syv af byens kvindeforeninger: To husmoderforeninger, tre politiske foreninger, afholdskvinderne og Dansk Kvindesamfund. Vi nedsatte et arbejdsudvalg, en formand og en kasserer måtte vi have. Inger-Marie Jørgensen afslog at blive formand, grundet manglende tid. Agnethe Anderskov påtog sig regnskaberne og Helene Kjærsgaard formandsposten, begge efter opfordring. Fra november overtog vi så ansvaret. I 1966 var der fire børneparkeringer, efter forældres ønske flyttet til byens udkanter, hvor de unge familier boede. Først Jerne, Spangsberg, Gammelby og Grådybet. Ved 25-års jubilæet var der 11 børneparkeringer i Esbjerg og omegn.

Hvordan organiserede vi det så

Vi fik stadig lokaler på skolerne, småbørnsklasser, som forældrene kendte og var trygge ved fra de større søskende. Vi var ingen konkurrent til halvdagsbørnehaverne. Der var åbent hvert sted én dag om ugen fra kl. 14.30 til kl. 17. Fra september til maj. Der var lukket i alle skoleferierne.

Børnenes alder satte vi fra ca. godt to år til ca. seks år, hvor de jo overgik til børnehaveklassen. »Renlige« skulle de jo være. En mor kunne uden

Børneparkering nr. to åbnede i januar 1963 på Jerne Skole. Børnene blev modtaget af skoleinspektør Ahlmann Nielsen. Børneparkeringens leder, fru Nordahl Jensen midt i billedet fortæller for de små. (Foto: Esbjerg Byhistoriske Arkiv).

forudbestilling komme og skaffe sig fri til lægebesøg, frisør, et kursus, indkøb, måske fritaget for en tre-års pilfinger ved vaskemaskinerne i kælderen eller måske blot til en god, lang travetur ALENE. En mor fortalte, at det havde hun nydt, for hun havde ikke haft fem minutter til sig selv, siden hun fik de tvillingdrengene.

Ved ankomsten blev alle skrevet op i en bog med navn, adresse og telefonnummer. Desuden tegnede vi en ansvars- og ulykkesforsikring. Den måtte laves specielt til os, for vi var jo uden for-

tilfælde. Lykkeligtvis er der aldrig blevet brug for den gennem de nu 32 år.

Altså et frikvarter til mødrene og en hjælp til børnene.

Legetøjet

Lige i starten havde forældrene selv haft noget med. Det kunne ikke fortsat gå. På bestyrelsens vegne ansøgte jeg Legoland om klodser, to gange modtog vi som gave en flot kasse, derefter kunne

Efterhånden som de unge familier flyttede ud i nye boligkvarterer flyttede børneparkeringen også ud, således til Fourfeldt i 1971. Her er børnene i gang med påskeklip, mens lederen, Kirsten Rasmussen, ser til. (Foto: Brian Kristensen, 1995).

vi klare os selv, så vi måtte på indkøb af alle slags. Til starten i 1966, hvor der jo var fire børneparkeringer, kunne vi således købe nyt legetøj for 800 kr. I sæsonen før havde der været 3.000 børn.

Ved sæsonens begyndelse holdt vi et møde med lederne. Ved afslutningen om foråret et møde med kvindeforeningernes formænd og alle lederne. På et tidspunkt deltog en tilsynsførende fra børneforsorgen i dette. Der blev aflagt regnskab og beretning, og ved kaffen kunne lederne drøfte arbejdet og eventuelle problemer med hinanden og med os,

og bestyrelsen kunne bevilge nyt legetøj. Et par af os var gerne med til indkøbet.

At vi havde myndighederne i ryggen var betydningsfuldt. Skolevæsnets net med N. P. Andersen og børneværnet - hed det dengang - med socialinspektør Søren Mathiesen. Gennem ham godkendelse fra Overinspektionen for Børneforsorg. Derudover vore forsikringer.

Naturligvis mødte vi modstand og kritik men kun fra fagligt uddannedes side. En forarget forstanderinde for børnehaveseminariet skrev i lokal-

avisen Vestkysten. Vore ledere havde ikke »papir« på en special-uddannelse. NEJ! Det var kvinder med interesse for og evne til at omgås og beskæftige små børn. Tilmeld var de idealister. En mor betalte i 1966 pr. barn pr. gang 2,50 kr, og der var reduktion for søskende. Lederen fik de to kr., og vores kasse fik resten til forsikringer og legetøj.

Antallet af børn kunne veksle meget, op imod jul, f.eks. var der »trængsel«. Det stod lederen frit for at finde sig en medhjælp, måske et par store skolepiger, der kunne lide småbørn. Vi kunne kalde det erhvervspraktik, men ordet var vist ikke kendt dengang. Det var lederens risiko, hvad hun selv fik i løn.

Møblernes størrelse var også med i kritikken, selvom det var småbørns-klasser, ikke børnehaveklasser. Ungerne syntes netop det var sjovt. De følte sig »store«.

Vores navnebog fik vi også god nytte af. Den udtalte bekymring, at børn kunne blive anbragt fem forskellige steder på samme uge, kunne vi afvise med den bog. Men det værste var selve navnet: Børneparkering. Børn er ikke en ting, som en bil. Ungerne elskede det, og ingen forældre har nogensinde protesteret. Agnethe Anderskov og jeg foretrak at tage en samtale med den vrede dame, fremfor et gensvar i avisen. Den samtale glemmer vi ikke! Så tog en far ordet i avisen. Han fulgte selv sine to piger i børneparkering nu og da. Den kunne byen sandelig være stolt af og den var helt uudværlig. Siden forstummede al kritik.

På et tidspunkt - jeg husker ikke hvornår - fik jeg et stort brev fra Overinspektionen for Børneforsorg, indlagt et ark med rubrikker, hvor jeg skulle opgive, navn, alder og uddannelse på lederne. Det blev jeg ikke særlig glad for og ringede Søren Mathiesen op. Han svarede: »En eller anden dag når det passer Dem, fyld blanketten ud, og en eller anden dag, send den og brevet ind til mig. En eller anden dag, når det passer mig, ser jeg på det og sender det videre. Og så om en passende tid, får de

nok svar«. Rubrikkerne var udfyldt, naturligvis under min bekymring.

Jeg fik ganske rigtigt et svar efter en rum tid. Ordret kan jeg ikke gengive det, men meningen var følgende: »Selvom vi passede børn i uegnede lokaler, med for store møbler, for få toiletter og håndvaske og ledere uden faguddannelse - ville de alligevel ikke lukke. Men - der henvises til at få tilsyn fra det lokale børneværn«. Jeg har nævnt, at en sådan deltog i vores afsluttende forårsmøder.

Succesen bredte sig virkelig, også udover landet. TV lavede en udsendelse efter et interview med mig hjemme og et besøg på en børneparkering. Det skete efter et stort møde, hvortil foreningsmænd og ledere af alle slags var inviterede af Danmarks Radio for at finde ud af »om der skete nyt og spændende i provinsen«. Der havde jeg jo berettet om os. Et kendt ugeblad havde en stor artikel med interview og flotte billeder. Vi fik forespørgsler fra andre byer: Glostrup, Grenå, Kerteminde, Odense og fra skoledirektøren i Helsingør. Fra Horsens havde vi besøg af en hel bus med interesserede damer, der ville se, hvordan børnene havde det. Alle gik de i gang, dog vist med forskelligt kommunalt tilskud. Vi klarede os selv, uden anden offentlig støtte end de meget vigtige lokaler, og kostede ikke kommunen én øre.

Tiderne skifter. I dag har Esbjerg kun tre børneparkeringer: Fourfeldt, Hjerting og Vestervangs skolerne. Er problemet at finde de rette ledere eller er det de mange andre muligheder? At der er et behov, betvivler jeg slet ikke.

Esbjerg Kvindeforeningers Børneparkering hører med til det kommunale skolevæsens historie.

Helene Kjærsgaard, f. 1908, Diget 9, 6800 Varde. Studier: Historie og engelsk. Ansat i Danske Kvinders Velfærd, social hjælpeinstitution 1934-1938, udsendt herfra som Danmarks første socialrådgiver på Rigshospitalet. Esbjerg 1948-1970. Har skrevet kronikker til Dagbladet Vestkysten.